

LETO XIII.

ŠTEVILKA 3

STRAŽA, 5. APRILA 1975

novoles

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA LESNEGA KOMBINATA „NOVOLES“ STRAŽA PRI NOVEM MESTU

Dogodki v TOZD TES

Zbori sindikatov v temeljnih organizacijah združenega dela so potekali v mesecu februarju „normalno“. Vedelo se je, da se bo na zborih govorilo o tem, kaj dela sindikat, kako je finančno posloval in kakšne so njegove naloge v letošnjem letu. Popolnoma drugačen zbor je bil zbor v TOZD TES. Danes, po enem mesecu in pol, to tudi ne preseneča. Ta konferenca je nekako visela v zraku, čeprav so jo v kombinatu pričakovali kot „pomembno“. Očitno je, da se je na tem TOZD nekaj kuhalo. Kaže, da so o tem vedeli vsi in nobeden. Eni so namreč bili prepričani, da je na TES vse vredno, drugi, da je vse narobe. Tisti, ki bi morali biti najbolj informirani o situaciji, so bili reprimani, da je stvar drugačna, kot je v bistvu bila. O situaciji v TES je razpravljal pred novim letom tudi sekretariat OO ZK. Tedanji direktor TOZD TES inž. Niko Galeša je obvestil sekretariat, da je situacija normalna, vendar da med njim in tovarišem Šunjergo obstojajo določena nerazumevanja, ki pa po njegovih besedah ne vplivajo na odnose v TOZD. Sekretariat je zato sklenil, da bo najprej razpravljal na osnovni organizaciji o nekaterih tekočih zadevah, kot so stabili-

zacijski program in podobno in da se bo pozneje posvetil tudi vprašanju v TOZD TES. Dogodki pa so prehiteli načrtovani plan OO ZK.

No poskušajmo slediti dogodkom!

Pred omenjeno sindikalno konferenco so bili že znani dogodki v toplarni. Ta dogodek je, danes se tako zdi, nekakšen mejnik v odnosih v TOZD TES. Ugotovljeno je, da disciplina ni na zeleni višini, zlasti ne v službah, katerih delo je tako življenjsko pomembno za kombinat. Za storjene napake bi morale biti izrečene tudi kazni. Po nalogu generalnega direktorja je tedanji direktor TOZD TES inž. Niko Galeša izdal za tri delavce suzpenz. In ta suzpenz je bil pravzaprav povod za širšo razpravo v TES. Delavci so bili mnenja, da suzpenzi niso pravilno izrečeni in da niso naslovljeni na prave osebe. Pri tem je treba omeniti, da je inž. Galeša naredil formalno napako, ker ni istočasno, ko je izdal suzpenz, izdal tudi naloga za disciplinski postopek, po katerem bi ugotovili dejanske napake tistih, ki so bili tudi krivi. Občni zbor je bil takrat mnenja, da ni treba razpravljati samo o suzpenzih, marveč da je treba razpravljati o krivdah. Ne-

dvomno je eno: diskusija na zboru se je v kratkem sprevrgla v smer, ko so besede sledile strastem in kjer je zdrava pamet in hladno razmišljanje ostalo v ozadju. Bile so izrečene besede, ki ne spadajo v kulturne časopise.

Na zboru je bilo rečeno, da je inž. Galeša kriv za nezdrave odnose v TOZD in je padel predlog, da se inž. Galeša da nezaupnico. Ker pa zbor ni bil sklepčen, je bilo dogovorjeno, da bo prihodnji teden nadaljevanje zboru z edino točko dnevnega reda: razprava o situacijah v TOZD TES.

Na rednem sestanku poslovnega odbora 17. 2. je inž. Niko Galeša seznanil poslovni odbor o sindikalnem obnem zboru, na katerem so bile zahteve za odstop inž. Galeše. Na seji poslovnega odbora je inž. Niko Galeša je odstopil, generalni direktor pa je to tudi sprejel.

Isti dan se je generalni direktor sestel z oddelkovodji TOZD TES in razpravljal o vzrokih nastale situacije v TOZD. Sestanek je odkril, da je več krivcev za takšno situacijo.

Odkril je, da so situaciji botrovali tudi zunanji dejavniki kot na primer: velika heterogenost, neresena kadrovska vprašanja in dejstvo, da so mnogi reševali svoje probleme na ta način, da so probleme enostavno preselili v TOZD TES.

18. 2. 1975 je zasedalo razširjeno telo TOZD TES in sicer delavski svet skupaj z oddelko-

vodji, člani delavske kontrole, disciplinske komisije in člani ZK. Na tej seji je delavski svet obsodil tiste, ki so botrovali takšni situaciji in jim je izrekel tudi pismene kritike. Na tej seji je delavski svet potrdil za vršilca dolžnosti TOZD TES inž. Andreja Žnidaršiča.

Isti dan ob 13. uri je bilo nadaljevanje občnega zboru, na katerem so bile izrečene inž. Niku Galeši, inž. Anteju Šunjergu in Vidu Brezovarju javne kritike za nedopustno vedenje v minulem obdobju. Na zboru je bila izvoljena nova disciplinska komisija, disciplinski komisiji in delavski kontroli pa so naložili, naj vse tisto, kar je bilo na zboru rečeno, razčistijo in v najkrajšem času podajo poročilo. Eden od diskutantov je tudi rekel: „Delali smo narobe, od danes bomo delali drugače, bolj preudarno. Kar se je zgodilo, bomo razčistili“. In kaj je bilo od takrat narejeno? Do 24. marca v TOZD TES obe komisiji, od katerih smo največ pričakovali, nista naredili nič. Od sindikalnega zboru dalje se obe izvoljeni komisiji nista niti enkrat sestali. Komentar ni potreben. O situaciji v TOZD TES je OO ZK med tem že dvakrat razpravljala. Stališča OO ZK so priložena.

V TOZD TES se je nekaj le spremenilo. Od 1. aprila je bilo k TOZD skupnih služb pripojeno skladišče in nekatere službe. V kratkem bodo narejene tudi kadrovske spremembe, vendar imamo občutek, da bi marsikaj moralo potekati hitreje, kot poteka. Ob koncu moramo dodati še to, da smo tele vrstice pisali 24. marca in da se do izide časopisa lahko še marsikaj spremeni.

NIKO KRASKO

STALIŠČE IN SKLEPI OOKZ „NOVOLES“ GLEDE DOGODKOV V TOZD TES

Dne 26. 2. 1975 je OOKZ NOVOLES na svoji izredni seji razpravljala o politični situaciji v TOZD – TES.

O razvoju situacije je bil informiran sekretariat OOKZ na svojih sejah v mesecu decembru in januarju.

Sklepi sekretariata so zavezali komuniste v TOZD – TES, da še sami obravnavajo situacijo in se dogovorijo o akciji, ki bi že napete odnose uredila in tako omogočila normalen potek dela – TOZD.

V razpravi je OOKZ ugotovila, da se je situacija v TOZD še slabšala spričo slabih odnosov tov. GALEŠA in ŠUNJERGA, ki bi morala kot vodilna delavca – TOZD in člana ZK pravočasno ukrepati v smeri izboljšanja situacije.

Tako stališče je bilo tudi na sejah sekretariata, kajti slabi odnosi med obema tovarišema so pogojevali slabšo organiziranost dela, zapravljanje časa na razčiščevanju dezinformacij, posledica tega pa je večanje nejevolje ostalih sodelavcev in slabša učinkovitost.

Na osnovi omenjenih ugotovitev je OOKZ obema članom izrekla partijsko kazen, zadnji opomin pred izključitvijo. Prav tako je skozi razpravo OOKZ ugotovila, da je primer v TOZD – TES resno opozorilo vsem članom, da je delo partije odvisno od njene mobilizacijske moči. To moč bo ZK dobivala z organiziranim delom v TOZD. Moramo se zavedati, da so takšne in podobne situacije lahko plodna tla za vse negativne elemente, ki si na vse možne načine prizadevajo, da bi ohromili akcijsko delo ZK, na realizaciji ustave in samoupravnega socializma.

Sekretariat ZK
NOVOLES

IMENOVAN ODBOR ZA PROSLAVO 30-LETNICE NOVOLESA IN 110-LETNICE ŽAGE SOTESKA

Letos proslavljamo v našem podjetju dve pomembni obletnici: 30-letnico Novolesa in 110-letnico obratovanja žage v Soteski. Centralni delavski svet je že imenoval komisijo v sestavi: Jože Knez, predsednik in

člani: Mirko Pečar, Tone Špelko, Vilko Zaletel, Jadran Šnidaršič, Marta Račević, Slavko Medle, Edo Tavčar, Zmago Novak, Miloš Jevšček in Janko Goleš.

Komisija je že imela prvo sejo, predsedoval pa ji je Mirko Pečar. Na seji so imenovali predsednike odborov, ki bodo skrbeli za potek proslave.

Na sliki: prva seja odbora za proslavo.

Zaključni račun

Leta 1974 smo začeli samoupravne odnose oblikovati v smislu novih ustavnih sprememb, dosegli smo pomembne rezultate pri organizaciji delavcev v TOZD, kar potrjuje podpis samoupravnega sporazuma o združevanju. Temeljne organizacije združenega dela, kot podpisnice tega sporazuma, so združile svoje delo in sredstva v delovno organizacijo NOVOLES, lesni kombinat Straža ter z njim urejanje medsebojne pravice in dolžnosti v združenem delu. Razen tega pa so vse TOZD sprejele tudi svoje statute.

Delovno organizacijo NOVOLES sestavljajo naslednje temeljne organizacije združenega dela:

1. TOZD Tovarna drobnega pohištva, TDP, Straža,
2. TOZD Tovarna plastificirane iverice in žaga, TPI, Soteska,
3. TOZD Tovarna ploskovnega pohištva, TPP, Novo mesto, Trdinova 45,
4. TOZD Tovarna stilnega pohištva, TSP, Straža,
5. TOZD Tovarna vezanih plošč, TVP, Straža,
6. TOZD Žaga Straža, v Straži,
7. TOZD Tehnične energetske storitve, TES, Straža.

V luči nove ustave se je na področju združenega dela bistveno spremenil oziroma se spreminja položaj delovnega človeka pri upravljanju rezultatov dela in na tej podlagi pri upravljanju celotne družbene reprodukcije.

Ugotoviti je, da se vse bolj čuti odločanje delavcev v poslovanju delovne organizacije oz. TOZD. Proces organiziranja delavcev v TOZD je terjal ter bo še nadalje pogojeval pomembne premike pri uresničevanju samoupravljanja. Posebno so uspehi vidni v spremenjeni sestavi delegatov in članov organov samoupravljanja – veliko delavcev iz neposredne proizvodnje, večja zastopanost žensk in mladine ter večja aktivnost vseh delavcev pri upravljanju bodisi v podjetju bodisi TOZD. Delegatska razmerja so bistveno pripomogla k večji informiranosti delavcev, hkrati pa odprla potrebo po preosnovi sistema informiranja.

V podjetju NOVOLES je bilo dne 31. 12. 1974 zaposlenih 1800 delavcev, od tega 1033 moških in 767 žensk. Število zaposlenih po obratih je bilo sledeče:

Obrat	moški	ženske	Skupaj
1. TOZD TDP	141	195	336
2. TOZD TPI	51	16	67
3. TOZD TPP	119	69	188
4. TOZD TSP	204	143	347
5. TOZD TVP	161	226	387
6. TOZD ŽAGA STRAŽA	134	17	151
7. TOZD TES	122	20	142
8. TOZD TES obrat TREBNJE	29	19	48
9. DSSS	72	62	134
SKUPAJ	1033	767	1800

PROIZVODNJA

Za celotno podjetje NOVOLES je plan proizvodnje presežen za 1,8 %, po vrednosti pa je dosežen za 358.282.– tisoč din.

Plan za leto 1974 vsebuje: dejansko proizvodnjo od I–VI. 1974 in rebalans plana za drugo polletje od VII – XII–1974. Pregled doseganja plana proizvodnje po TOZD in za NOVOLES je prikazan v naslednji tabeli:

PLAN PROIZVODNJE IN IZPOLNITEV 1974

TOZD	(v 000 din)		
	PLAN	IZPOLNITEV	%
1. TDP	77.728	74.762	96,2
2. TPI	37.239	36.593	98,3
3. TPP	44.548	43.707	98,1
4. TSP	65.698	66.562	101,3
5. TVP	67.546	67.424	99,8
6. Ž. Straža	48.267	55.759	115,5
NOVOLES	352.099	358.282	101,8

TOZD TOVARNA DROBNEGA POHIŠTVA

Proizvodnja je dosežena v višini 74.762 tisoč din in je nižja od planirane za 3,8 %. Kot največji porabnik bukovega žaganega lesa je tovarna zaradi podražitve surovin in drugih

materialov imela porast v direktnih stroških in je bila v drugi polovici leta ogrožena njena rentabilnost. Skoraj vsi proizvodi, lažji in težji gugalniki, se z doseženo prodajno ceno pri kupcih v ZDA niso pokrili. Poleg podražitve osnovne surovine je povečala proizvodne stroške slaba kva-

liteta surovine, zato so bili vsi normativni izkoriščanja prekoračeni.

V drugem polletju smo prišli pod dodatni udar v prodaji. Kupci niso odpoklicali naročenih količin gugalnikov in zaloge so rasle zaradi zastoja v odpremi. Čedalje bolj se je postavljala zahteva po višji kvaliteti, vendar le-te nismo dosegli, oziroma smo jo prepočasni uvajali. Premalo je bilo storjenega glede produktivnosti, vzroke za to je treba iskati ne samo v objektivnih, ampak tudi v subjektivnih težavah.

Da ni planirana proizvodnja dosežena, je vzrok v II. polletju, ko smo spremenili plan proizvodnje in se prilagodili tržnim razmeram v ZDA.

TOZD TOVARNA PLASTIFICIRANE IVERICE IN ŽAGA

V TOZD TPI in žaga Soteska je bil fizični obseg proizvodnje po prvotnem planu dosežen, vendar rebalansiranega plana za II. polletje (povečanega za 3 %) nismo dosegli (98,3 %). Proizvodnja žaganega lesa je tekla po predvidevanjih, medtem ko smo pri proizvodnji plastificiranih iveric imeli izpad za 6.000 m² ali 3,1 %.

Ta proizvodnja je bila sicer v stalnem in velikem porastu (januar 8.538 m², december 19.347 m²). V aprilu smo uvedli drugo izmeno, vendar smo prišli v zadnjih poletnih mesecih v stanje, ko nismo imeli dovolj naročil in zato tudi ne popolnoma izkoriščenih kapacitet. Zaloge izdelkov, katerih prej skoraj ni bilo, so se povečale. Toda kljub tem manjšim spodrslijajem sodimo, da je proizvodnja le napravila velik korak naprej in odločilno pripomogla k dokaj ugodnemu končnemu rezultatu gospodarjenja v (po številu zaposlenih dokaj majhni) TOZD!

TOZD TOVARNA PLOSKOVNEGA POHIŠTVA

Prvotni plan iz gospodarskega načrta NOVOLES v letu 1974 smo sicer dosegli s 105,5 %. Povečanega plana za 3 % v drugi polovici leta pa kljub večjim prizadevanjem nismo uspeli uresničiti. Dosegli smo ga samo z 98,1 %. Navedeni podatki so razumljivejši, če pogledamo dinamično plana proizvodnje po mesecih. Poudarjamo, da mesečni plani in izpolnitve niso bili dvanajstine.

Čeprav doseženi rezultati niso majhni, ne smemo mimo problemov, ki so nas ovirali. Preskrba z materialom se je v primerjavi z leti nazaj bistveno izboljšala. To pa je rezultat stabilnejšega plana proizvodnje in tudi večje aktivnosti nabavne službe, čeprav tudi letos ni šlo vse gladko. Zataknilo se je pri uvozu okovja in blaga, pri nabavi kartonov in okovju domačih proizvajalcev. Največkrat smo čakali na steklo, ker NOVOLES ni mogel tekoče plačevati. Taki, navidezno majhni problemi, so povzročali manjše zastoje, ki pa so imeli za posledico nadurno delo v posameznih oddelkih. Način planiranja prodaje iz proizvodnje namesto iz skladišča v veliki meri hromi proizvodno

učinkovitost. To je seveda vezano na ustreza in dovolj velika skladišča. Skladišča, v katerih skladišči pohištvo TOZD TPP, ne ustrezajo, saj se v njih pohištvo kviri.

TOZD TOVARNA STILNEGA POHIŠTVA

Leto 1974 se je za TOZD TSP začelo dokaj slabo, saj so nenahna rast cen surovin in materialov ter zamrznjene cene naših izdelkov spravile TOZD v nezaviden položaj, ker so kalkulacije za večino izdelkov kazale negativno. Dolgotrajna zamuda pri izračunu kalkulacij (le-te smo dobili šele 18. feb.) so povzročile, da smo šele s prvim majem imeli odobrene cene za nove artikle. Na cene za te artikle pa je bilo treba čakati dva meseca, da smo v prvih štirih mesecih poslovali z izgubo. S 1. majem se je priključil obrat Dvor. Ta priključitev in obnova je smotrna in bo lahko z nadaljnjo izgradnjo in ustreznim programom lepo uspeval v okviru TSP. Proizvodnja je v letu 1974 potekala razmeroma normalno, večjih težav, izvenzki pomanjkanje različnih materialov in težav v lakirnici, ni bilo. Letni plan, ki je bil postavljen sprva v višini 57.722.000 din, se je kasneje s priključitvijo Dvora in rebalansom v avgustu povečal na 65.698.000 din in je bil sproti dosežen.

S prodajo proizvodov v letu 1974 nismo imeli nikakršnih težav. Razveseljivo je celo to, da so nam kupci zatrjevali, da naredimo premalo. Da nismo naredili več, je vzrok v glavnem premajhna in neustrezna lakirnica. V tem letu smo tudi izboljšali servis in kvaliteto, veliko težav nam delajo okrasni, ki se odplejajo in ki so glavni razlog za reklamacije. Ta problem smo rešili, tako da smo prešli na drugega dobavitelja, ki dela le-sene okraske.

Na Dvoru smo obnovili celotno stavbo in jo pripravili za proizvodnjo, kasneje razširili kotlovnico in nadstrefek za surovine, kupili pretočno brusilko, sedaj pa pospešeno delamo pri obnovitvi hleva, ki smo ga kupili od KZ Žužemberk in ki bo služil za skladišče.

TOZD TOVARNA VEZANIH PLOŠČ

Prvotni letni plan je bil postavljen v višini 64.982.000 din (po grobem asortimanu) v naslednjem:

vezane plošče	11.500 m ³
furnir	1.120 m ³
šivani zaboji	510.000 kom

Predloženi plan se je z oziroma na razne vidike rebalansiral in je bil postavljen na višino 67.546.000 din. Ta plan je bil izpolnjen za 67.424.000 din ali 99,8 %. Struktura izpolnitve po asortimanu je bila naslednja:

vezane plošče	11.619 m ³
furnir	1.549 m ³
šivani zaboji	479.610 kom

Za gornjo količino proizvodnje pa je bilo porabljeno 35.899 m³ hlodov.

Zaključni račun – Zaključni račun – Zaključni račun – Zaključni račun – Zaključni račun – Zaključni račun – Zak

Struktura asortimana proizvodnje kot tudi struktura proizvodnje samih vezanih plošč se je med letom bistveno spreminjala. Te spremembe je narekovalo izključno tržišče, tako domače in tuje, zaradi česar se je proizvodnja temu prilagojevala z namenom: „Proizvajati tisto, kar se lahko takoj proda“.

TOZD ŽAGA STRAŽA

Zaradi pomanjkanja hlodov v zimskem obdobju je v letu 1974 žaga stala 13 delovnih dni, kar predstavlja 5,0 % letnega plana. Nedoseganje plana zaradi zastojev v proizvodnji na žagi je posledica izrabljenosti transportne opreme v žagalnici.

Iz opisanega je razvidno, da proizvodnja na žagi ni bila realno planirana glede na tehnično opremljenost in razpoložljive surovine. V tabeli je sicer prikazano, da je plan presežen za 15,5 %, toda v proizvodnji je upoštevana še decimirnica, katere proizvodnja za 1974 ni bila planirana.

NABAVA SUROVIN IN REPRO MATERIALA

Za leto 1974 je bilo pri nabavi surovin značilno, da so se v prvem polletju cene še vedno dvigale, v drugem polletju pa so se spreminjale in ob koncu leta začele padati. Leta 1974 smo nabavili 57.138 m³ bukove hlodovine.

Jelove hlodovine smo nabavili: 23.723 m³.

Za uvoz eksotične hlodovine je značilen padec cen v Afriki. Nasprotno pa so se dvignili stroški pomorskega prevoza – predvsem zaradi podražitev nafte, pa tudi luški stroški so narasli. V preteklem letu smo uvozili 8.578.755 m³ hlodov raznih eksot.

Uvozili smo tudi cca 150 m³ žaganega lesa OKOUME.

Dejanska nabava materialov v letu 1974 za reprodukcijo in vzdrževanje je bila v skupni višini 58.781.000 din, kar je 80 % višja vrednost kot leta 1973. Povprečne zaloge so bile 18.200.000 din ali za 35 % višje od l. 1973. To pomeni, da je bil dosežen znatno večji faktor obračanja in sicer 3,2 proti 2,15 v letu 1973. Povprečje povečanih zalog za 35 % predstavlja v glavnem podražitev oz. višjo vrednost, medtem ko so fizične zaloge bile vedno znatno manjše glede povečanega obsega proizvodnje. Precejšnje angažiranje za znižanje zalog je bilo postavljeno pred nabavno službo v avgustu, ko je skočila vrednost zaloge materiala na preko 21.000.000 din. V roku 3 mesecev nam je uspelo znižati zaloge na 17,8 milj. oz. na 17,5 milj. ob koncu decembra.

PRODAJA

V letu 1974 je NOVOLES dosegel eksterno prodajo v višini 282.819.000 din. Od tega je bilo izvoza za 119.973.000 din in domačega trga za 162.846.000 din, (razmerje 42:58 %). Posamezne TOZD so dosegle prodajo glede na izpolnitve plana.

PLAN PRODAJE IN IZPOLNJEVANJE 1974

TOZD	Plan	Izpolnitev	%
1. TDP	77.319	72.268	93,5
2. TPI	32.567	29.986	92,1
3. TPP	43.642	40.821	93,5
4. TSP	55.120	53.869	97,7
5. TVP	66.444	65.280	98,2
6. Ž. Straža	17.160	19.099	111,3
7. TES	–	16	–
8. TAP	–	1.480	–
NOVOLES	292.252	282.819	96,8

Z načilno je, da smo prvo polletje 1974 leta beležili še sorazmerno visoko konjunkturo za pohištvo na domačem trgu in v izvozu, kar velja tudi za vezane plošče, medtem ko se je že v začetku leta pokazala stagnacija v prodaji žaganega lesa. V drugi polovici leta se je stanje pričelo strahovito slabšati. Naročila v izvozu so upadala iz meseca v mesec, na domačem trgu pa se je pričela kazati zacičenost pohištva in polfinalnih proizvodov. Močno smo občutili pomanjkanje potrošniških kreditov, ki so nujno potrebni pri plasmanu pohištva. Zaradi tega so nam pričele naraščati zaloge za TOZD TPP.

V letu 1974 smo sorazmerno močno razširili prodajni program. V mesecu juniju je stekel obrat DVOR, ki proizvaja pisarniško pohištvo za poslovalnice LESNINE. Septembra pa je pričela poskusno obratovati tudi tovarna akrilnega

stekla v Trebnjem. Izdelki iz te tovarne so se pojavili na trgu ob koncu leta 1974. V tem letu smo uspeli s plasmanom zagotoviti polno obratovanje TOZD TPI, ki proizvaja plastičirane predale.

V splošnem lahko ugotovimo, da smo prodajali dokaj uspešno, če upoštevamo, da nas je spremljal niz perečih problemov:

- podražitev surovin in repromaterialov,
- padanje vrednosti dolarja,
- pomanjkanje potrošniških kreditov,
- vse močnejša nelikvidnost,
- zamrznjene cene pohištva,
- padec konjunkturo proti koncu leta.

Če pogledamo gibanje zalog gotovih izdelkov, lahko ugotovimo, da vse do oktobra niso naraščale. Zadržna dva meseca pa so začele naraščati. Tu gre za odraz dejanskega stanja na trgu.

Naši proizvodi so se pojavljali širrom po svetu in tudi po vsej Jugoslaviji. Največ smo izvozili v ZDA, sledi pa Libija, Italija, Nemčija, Skandinavija, Kanada in ostale evropske dežele. Večji del blaga smo izvozili preko LESNINE in SLOVENIJA-LESA, delno pa smo izvažali tudi samostojno.

nam je pripomoglo, da to blago ni obležalo na zalogi poleg bukovega žaganega lesa.

Prodaja šivanih zabojev je potekala normalno.

Z velikim prizadevanjem smo uspeli doseči, kar je določal letni plan prodaje obodov za predale. Danes pokrivamo s predali cca 65 % vseh jugoslovanskih potreb. Poudariti pa je, da bomo lahko le s kvalitetnim izdelkom pridobili še nove in obdržali sedanje kupce. Praksa je pokazala, da je bila sedanja kontrola premalo učinkovita.

Vežanih plošč smo izvozili cca 56 % naše proizvodnje. Pretežno količino plošč smo prodali v Libijo, v začetku leta pa manjše količine tudi na Bližnji vzhod. V Italijo smo izvažali normalno, dokler niso bili izkoriščeni kontingenti z uvoznimi olajšavami. V drugi polovici leta smo v Italijo izvozili le simbolične količine plošč. Vzrok temu so bili neugodni italijanski uvozniki predpisi in mnogo ponudb cenjenih eksotičnih plošč tujih proizvajalcev. Končno smo lahko zadovoljni z uspehom prodaje vezanih plošč, kajti svetovna kriza je prizadela vse dežele, s katerimi smo trgovali.

Ciprsko tržišče je bilo za nas vedno zanimivo, toda vojna je popolnoma onemogočila trgovanje.

Splošna svetovna kriza nam je grozila proti koncu leta z večjo stagnacijo prodaje plošč v izvozu. Vzpono pa se je pojavljala večja potreba plošč na domačem trgu. Konkurenčna podjetja so sicer nudila vezane plošče po 12 % nižji ceni, toda kljub temu smo pridobili kupce in jih bomo tudi obdržali, če jih bo proizvodnja zadovoljila s kvalitetno vezano ploščo.

b) Prodaja finalne proizvodnje

Glede na to, da je predmet proizvodnje naših TOZD finalne predelave zelo heterogen, so tudi pojavi, ki so spremljali to prodajo, zelo raznovrstni.

TOZD – TDP

Proizvodnja gugalnikov, ki je bila v letu 1973 najbolj prizadeta zaradi povišanja cen surovin, kalkulacijsko ni kazala za leto 1974 ugodnega rezultata. Zato smo za leto 1974 vsem kupcem še zvišali cene. Glede na to, da je v začetku leta 1974 še obstajala ugodna konjunktura v prodaji, smo z našimi zahtevami uspevali. Povpraševanje po gugalnikih se je pričelo naglo slabšati v drugem polletju 1974. Ni bilo mogoče sprejeti najavljenih višjih cen, temveč so pričele upadati tudi naročila, tako da nismo imeli v celoti zagotovljene prodaje naših izdelkov. Spreminjanje planov proizvodnje, spremembe vrst artiklov vrst bart itd. so neugodno vplivali na proizvodnjo in to se še nadaljuje.

TOZD – TPP

Za program izvoza proizvodnje te TOZD so bile značilnosti prodaje podobne kot za vso izvozno problematiko. Povečanje cen materialu, pariteta dinarja, izvozne stimulacije ter še nadaljnje upadanje naročil zaradi svetovne krize so bili problemi v prodaji v 1974. letu. Posebno še na TOZD, ki ni izključno vezana na izvoz, vedno s strahom potrjujemo že tako slaba naročila, ker ne vemo, kaj bo od naročila do realizacije.

Na domačem trgu smo se ugodno vključili s programom HELGA, ki

PLAN IZVOZA IN IZPOLNJEVANJE 1974

TOZD	Plan	Izpolnitev	%
TDP	85.326	71.929	84,3
TPI	4.995	2.069	41,4
TPP	4.231	7.325	173,1
TSP	–	946	–
TVP	38.042	35.592	93,6
Ž. Straža	7.110	2.112	29,7
NOVOLES	139.704	119.973	85,9

ali v USA dolarjih 7.654.745 dolarjev.

a) Prodaja primarne proizvodnje

Nizke izvozne cene žaganega lesa jelke so nas prisilile, da smo ga izvozili le cca 14 % in sicer v Libijo in ostale dežele v razvoju. V Italijo smo izvozili le minimalne količine bukovega žaganega lesa, kajti kriza v tej deželi je močno zmanjšala njihovo proizvodnjo. Niti zniževanje cen ni pripomoglo, da bi bil izvoz na to tržišče tak, kot je bil v prejšnjih letih.

Na domačem trgu je bila prodaja žaganega lesa jelke – smreke ugodnejša. Proti koncu leta je povpraševanje sicer upadlo, toda dobro sodelovanje s posredniki in direktnimi kupci

Zaključni račun – Zaključni račun – Zaključni račun – Zaključni račun – Zaključni račun – Zaključni račun – Zak

pa mu je potrebno dodati še marsikaj – od širine programa do kvalitete. V letu 1974 je prodajo na domačem trgu spremljala ugodna konjunktura zaradi vesti o podražitvi. Ta konjunktura je bila tudi vzrok, da smo program TPP dokaj uspešno realizirali kljub neugodnim pogojem, ki smo jih postavljali kupcem (kredit, rabati itd.).

TOZD – TSP

Proizvodnja je prodajno še najbolj sledila predvidenemu načrtu. Seveda k temu ni toliko pripomogla ekskluzivna prodaja preko Jugoexporta kot ugodna prodajna situacija, posebno pa še ime, ki ga ta program uživa v Jugoslaviji, kjer ga prodajamo. Temu tržišču smo predstavili tudi novi program „NANCY“.

Obrat Dvor v okviru TOZD TSP je dobil program, ki mu je glede na tehnologijo zelo ustrezal. Prodaja tega programa (pisarniškega pohištva) je potekala srednje zadovoljivo. To je razumljivo, kajti tržišče nas v tako kratkem času še ni spoznalo po tovrstni proizvodnji.

INVESTICIJE V LETU 1974

Investicije v letu 1974 so bile uokvirjene z delovnim načrtom naložb in ločenimi sklepi delavskega sveta. Skupni predračun planiranih naložb je znašal

delni investicijski načrt	15.670.807
ostali sklepi samoupravnih organov	2.105.000
	17.775.807

Preglednica namenske uporabe sredstev

Zap. št.	Projekt	Investicijski načrt	Sklepi organov	Skupaj
1.	Sušilnica	2.400.000		2.400.000
2.	Acryl	2.100.000	960.000	3.026.000
3.	Dvor	750.000		750.000
4.	Toplarna	1.500.000		1.500.000
5.	Volvo	1.001.137		1.001.137
6.	Projekti	769.000		769.000
7.	DSSS	100.000	140.000	240.000
8.	Tekoče naložbe	7.050.670	1.005.000	8.055.670
		15.670.807	2.105.000	17.775.807
	Investicije v teku			24.967.784
	Investicije v letu 1974			42.743.591

Od skupnih planiranih naložb 42.743.591 din je bilo finančno realiziranih 36.415.843 din, ostali del 6.327.768 din pa je v teku izvajanja.

1. Fizični obseg investicij v letu 1974:

a) Proizvodne naložbe

– tekoče investicije	132 enot razne opreme
– ACRYL	dokončanje tovarne
– sušilnica	dokončanje tovarne
– hidrantno omrežje	dokončanje II. faze
– Dvor	ureditev proizv. prostorov
– toplarna	nabava in mont. opreme
– projekti	prostorski načrti NOVOLES

b) Neproizvodne naložbe

menza	izgradnja objekta II. faza
-------	----------------------------

2. Financiranje:			
V letu 1974 so bila koriščena sredstva za investicije			
	Lastna	Kredit	Skupaj
Proizvodne	12.833.600	19.336.000	32.169.600
Neproizvodne	2.600.000		2.600.000
SKUPAJ	15.433.600	19.336.000	34.769.600

Problematika dela na investicijskem področju je tudi v letu 1974 izhajala predvsem iz naslednjih vzrokov:

- počasno reševanje zahtev investitorja v postopku pridobivanja dovoljenj in soglasij,
- nerešeni in neustrezni viri financiranja pred pričetkom del,
- porast cen investicijskih storitev in materialov.

Sektor kapitalne izgradnje, ki neposredno opravlja zadeve operativne

investicijske izgradnje, je bil organiziran v letu 1974. Nedosledno splejana organizacija ter nerešena vprašanja razvoja so pri delu sektorja, ki je strokovno nepopolno zaseden, povzročala pri tekočem delu občutne težave.

Investicijsko vzdrževanje

Investicijsko vzdrževanje je bilo sprejeto po gospodarskem načrtu za 1974. Določitev posameznih zneskov za investicijsko vzdrževanje je bila osnova nabavne vrednosti za gradbene objekte in delovne priprave po TOZD. Poleg tega je bilo med letom naknadno odobreno še za TOZD TPP in TSP. Koriščenje inve-

sticijskega vzdrževanja je bilo izključno v pristojnosti posameznega TOZD. Vsaka TOZD je izdelala na podlagi odobrene kvote investicijskega vzdrževanja plan posameznih namenov investicijskega vzdrževanja in na podlagi tega je TOZD tudi koristila odobrena sredstva. Posamezne TOZD imajo na koncu leta še neizkoriščene salde investicijskega vzdrževanja, zato bodo ti zneski, kakor tudi zneski prekoračenih stroškov, preneseni v leto 1975. Prekoračene zneske investicijskega vzdrževanja ima TOZD TPP in Žaga Straža, pri vseh ostalih je prihranek. Skupno je prihrankov 819.264 din in prekoračitev za 327.819 din.

Pregled investicijskega vzdrževanja je razviden iz sledečega:

INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE

TOZD	Dejanska poraba din	Odobreno din	Prihranek din	(v celih din) Prekoračitev din
TDP	369.720	659.461	289.742	
TPI	206.426	265.180	58.754	
TPP	264.960	216.658		48.302
TSP	589.953	624.789	34.836	
TVP	529.931	835.973	306.042	
Žaga	893.533	614.016		279.517
TES	383.931	464.648	80.717	
DSSS	227.787	276.960	49.173	
SKUPAJ	3.466.241	3.957.685	819.264	327.819

OBRATNA SREDSTVA

V letu 1974 so porasle zaloge za 43,9 % na leto 1973. Med obratnimi sredstvi predstavljajo zaloge 44,8 %. Nizke zaloge surovin ob koncu leta 1973 (bukove hlodovine, bukov žagan les, iverice, furnirji) so se v letu 1974 precej povečale, kar gre v precejšnji meri na račun povečanih nabavnih cen. Tako se je cena dvignila v hlodovini za 100 % in v žaganem lesu za 56 %. To je povzročilo vrednostno povečanje zalog surovin in materiala in večji vezavi obratnih sredstev v zalogah. Omenjeno se odraža v zalogah materiala in nedokončane proizvodnje, manj pa v zalogah gotovih proizvodov. Pri slednjih je močnejši porast v drugem polletju.

Med negativnimi faktorji, ki so vplivali na poslovanje, je bila manjša prodaja na domačem trgu (konjunktura prodaje pohištva usiha), zamrznjene cene pohištva itd. Razumljivo je, da so pričele zaloge gotovih izdelkov rasti. Tudi v izvozu se je pojavila neugodna situacija, zato je bilo potrebno preusmeriti izvoz iz

Italije v druge države. Večje povečanje zalog gotovih proizvodov je v plaskovnem pohištvu TOZD TPP in v žaganem bukovem lesu TOZD Žaga Straža.

Druga večja vrsta obratnih sredstev so kupci. Od stanja po bilanci, t. j. od 31. 12. 1973, so se povečali za 75 %. Od aprila naprej so v porastu predvsem pri večjih trgovskih podjetjih. Se pred prvim polletjem je bila v prodajni politiki posvečena posebna skrb za pravočasno plačilo faktur. Vse večja nelikvidnost, ki je bila že na poti in zahteva kupec, da se s prodajnimi pogoji zagotovijo kvote potrošniških posojil, je zahtevala spremembo prodajne politike. NOVOLES ni imel lastnih obratnih sredstev za potrošniško kreditiranje, še manj pa je lahko pričakoval odobritve kreditov poslovnih bank. Ni imel skladišča in obratnih sredstev, da bi se proizvodnja zadržala na „lagerju“. Ekonomska nuja je bila, da je prodaja tekla naprej, čeprav so plačila kasnila in tako prekoračevala dogovorjene roke plačil. Tudi ponudba pohištva se je povečala, zato je bilo vse manj možnosti

Zaključni račun – Zaključni račun – Zaključni račun – Zaključni račun – Zaključni račun – Zaključni račun – Zak

za pravočasno izterjavo, z restrikcijami ali tožbami pa nismo uspeli.

Pri dolžnikih ugotavljamo, da največ dolgujejo večje trgovske hiše, saj predstavlja dolg le-teh preko 76 %. Ker podjetje nima razvite lastne

trgovske mreže, je navezanost toliko bolj nujna. Med večja trgovska podjetja spadajo: SLOVENIJALES, LESNINA ter JUGOEXPORT in NOVI DOM, slednja dva iz Beograda.

TERJATVE IN OBVEZNOSTI

Kupci:
V letu 1974 so kupci najhitreje porastli. Ta porast je posledica ne-

likvidnosti, podaljšanih rokov za plačilo faktur, delnega kreditiranja zaradi pomanjkanja sredstev za potrošniško kreditiranje, katere bi morali zagotoviti predvsem večjim trgovskim hišam.

	1973	1974	Indeks
I. tromesečje	27.253	48.365	1,77
II. tromesečje	21.763	57.918	2,66
III. tromesečje	27.738	72.290	2,60
IV. tromesečje	37.047	80.286	2,16

Dobavitelji:

Likvidnost se rešuje s pravočasnimi plačili kupcev na žiro račun. Iz pregleda plačane realizacije je razvidno, da je nižja od fakturirane. S

kratkoročnimi krediti smo delno reševali likvidnost in tako uspeli, da so bile fakture dobaviteljev poravnane v nekaj manj kot 90 dneh. Stanje je sledeče:

	1973	1974	Indeks
I. tromesečje	3.968	20.778	5,23
II. tromesečje	1.047	37.104	3,54
III. tromesečje	- 593	49.544	85
IV. tromesečje	- 4.053	48.305	13

PREGLED PLAČANE REALIZACIJE

Mesec	Fakturirana	Plačana	Indeks
januar	17.184	15.822	0,92
februar	20.263	15.025	0,74
marec	21.500	19.474	0,90
april	21.285	18.720	0,87
maj	22.548	20.639	0,91
junij	24.076	24.272	1,00
julij	23.280	21.710	0,90
avgust	28.319	26.912	0,95
september	26.067	21.927	0,84
oktober	30.488	22.892	0,75
november	24.470	23.290	0,95
december	23.902	23.991	1,00
Skupaj	283.382	254.134	0,89

PREGLED ZALOG

	Planirano	Doseženo Promet	Razlika Povprečje	več	manj
TOZD TDP	14.600	61.480	17.247	2.647	
TOZD TPI	2.000	38.881	1.465		535
TOZD TPP	4.300	38.364	7.295	2.995	
TOZD TSP	5.500	47.332	5.694	194	
TOZD TVP	5.500	71.509	4.030		1.470
TOZD Žaga	7.100	63.260	12.012	4.912	
TOZD TES	16.000	58.781	18.200	2.200	
TOZD TAP		10.052	1.317	1.317	
SKUPAJ	55.000		67.260	14.265	2.005

Od planiranih normativov imajo prekoračitve v povprečnih zalozah TOZD TDP, TPP, Žaga in TES. Največji problem je zaloga v TDP in Žagi za bukov žagan les. Kljub novozgrajenim vakuumskim sušilnicam imamo še vedno prevelike zaloge lesa. Repromaterial v centralnem

skladišču je bil v prvi polovici leta v porastu, zaloga je bila takorekoč iz meseca v mesec večja, vendar se je v drugi polovici leta znižala. Ob koncu julija je znašala zaloga 21.343 tisoč din, ob koncu decembra pa 17.455 tisoč din. Tu je pravzaprav storjenega največ. Videti je, da je

nabavna služba znala izkoristiti podatke, ki jih mesečno daje računski center. Pri zalozah bi morali v bodoče imeti večjo skrb tako v službah kot v TOZD. Normative zaloz naj bi v začetku določili za materiale, ki predstavljajo večjo vrednost, pozneje pa tudi za ostale in s tem izkoristili uporabnost podatkov računskega centra.

OSEBNI DOHODKI

Osebnih dohodkov smo obračunavali po doseženi proizvodnji oz. po ceni proizvoda. Med posameznimi TOZD ni bilo večjih razlik, če pa je prišlo do večjega odstopanja od povprečja podjetja, je TOZD z nizko doseženimi dohodki najel posojilo in se tako uvrstil na povprečje. Osebnih dohodkov smo za celotni

Za nekaj let je treba ob koncu poslovnega leta z zaključnim računom povprečne zaloge pokriti s trajnimi viri obratnih sredstev. Glede na porast za 43,9 % več kot v letu 1973 je nastal primanjkljaj. Tega smo dolžni pokriti s tujimi viri, ker poslovnega sklada ni dovolj po delitvi dohodka za leto 1974.

PREGLED IZPLAČANIH OSEBNIH DOHODKOV ZA LETO 1974

Mesec	NOVOLES	TDP	TPI	TPP
Oktober	2.401,20	2.191,44	2.506,08	2.195,12
November	2.469,28	2.198,80	2.559,44	2.393,84
December	2.796,80	2.592,56	2.848,33	2.778,40
Povpr. 1974	2.368,08	2.119,68	2.539,20	2.242,96

	TSP	TVP	Ž. Straža	Skupne službe	TES
Oktober	2.248,48	2.230,08	2.360,72	3.358,00	2.811,52
November	2.320,24	2.209,84	2.489,52	3.426,08	2.921,92
December	2.669,84	2.541,04	2.743,44	3.657,92	3.183,20
povpr. 1974	2.233,76	2.150,96	2.487,68	3.455,52	2.783,92

FINANČNI REZULTAT

Po strukturi celotnega dohodka je čiste finalne proizvodnje (pohištva) 52,3 % in primarne proizvodnje (vezanih plošč, žaganega lesa in predalov) 47,7 %. Če ne upoštevamo fakturiranja med TOZD in celotnega dohodka skupnih služb, je celotni dohodek večji od preteklega leta za 51,7 %. Prav gotovo je, da gre povečanje na račun povečane proizvodnje in na račun povečanih cen proizvodov. V celotnem dohodku, ki znaša 357.669 tisoč din, je dosežen izvoz 117.864 tisoč din ali 32,9 %.

V porabljenih sredstvih, ki znašajo 70 % od celotnega dohodka, je najmočnejša postavka v porabljenem materialu kar 87,1 %. Visok porast je v podražitvi nabavnih cen bukove hlodovine in žaganega lesa ter v manjši meri tudi pri ostalih materialih. V zadnjih dveh letih je

porabljeni material znašal v celotnem dohodku za leto 1972 – 45,3 %, za leto 1973 42,9 % in največ v letu 1974 – 60,9 %. Očitno je, da je NOVOLES v večji odvisnosti od gozdnih in lesnih surovin, katerim se je cena dvignila v hlodovini za več kot 100 % in v žaganem lesu za 56,3 %, ker smo močno usmerjeni v predelavo teh surovin. Zaradi visokega deleža izvoza, upoštevajoč eksterno prodajo, je delež izvoza 41 %. Izvozne prodajne cene našim proizvodom se niso povečale, temveč še nekaj znižale. Prodajne cene na domačem trgu so bile v začetku leta zamrznjene, pozneje s povišanjem niso pokrile podražitve surovin in materiala. Skratka, lahko trdimo, da so s povečano proizvodnjo prav stroški – porabljena sredstva večja. Proizvodne in neproizvodne storitve so tudi večje, če jih primerjamo na preteklo leto, vendar nasproti planiranim niso v prekoračitvi. Amortizacija je večja za 38,8 %, kar izhaja

Zaključni račun — Zaključni račun — Zaključni račun — Zaključni račun — Zaključni račun — Zaključni račun — Zak

iz aktiviranih osnovnih sredstev in povečane amortizacije.

V strukturi delitve dohodka so se močno zvišale zakonske in pogodbenne obveznosti, saj znaša indeks za leto 1974 nasproti letu 1973 kar 180 %. Od pogodbenih obveznosti so zvišane zavarovalne premije z in-

deksom 142 %. Iz delitve ostanka dohodka za sklade je povečanje po samoupravnih sporazumih za občino največje, indeks je 438 %.

Iz povečanih stroškov, t. j. porabljenih sredstev in povečanih prispevkov iz dohodka izhaja, da je ostanka dohodka za sklade za vse TOZD

manj v letu 1974, kot smo ga imeli v letu 1973. Poglejmo:

Ostaneček dohodka za sklade v 000 din	1973	1974	Indeks
	15.552	15.011	96,5

V letu 1974 so potrdili zaključni račun ter delitev dohodka posamez-

ni TOZD, centralni delavski svet pa je potrdil skupni zaključni račun na

svoji seji z dne 27. 2. 1975. Razdelitev dohodka je naslednja:

BILANCA USPEHA 1974 po TOZD

(v 000 din)

	SKUPAJ	TDP	TPI	TPP	TSP	TVP	Ž. Straža	TES	DSSS
A. Celotni dohodek	372.113	72.209	34.353	43.348	71.627	65.208	51.954	18.971	14.443
1. Porab. material	206.616	45.075	21.948	24.038	41.595	35.620	34.304	3.638	398
2. Pr. in nepr. stor.	25.225	5.573	1.913	2.535	4.827	4.992	2.828	813	1.744
3. Ostali izdatki	1.536	40	10	328	61	50	30	89	928
4. Drugi materialni str.	16.938	1.189	375	2.846	5.207	1.268	518	2.978	2.557
5. Amortizacija	10.370	2.017	1.076	634	1.073	2.508	1.283	1.779	
6. Popr. fin. rezultata	2.639		358	787	488	704	290	12	
7. Izredni izdatki	1.321	195	56	26	329	95	161	459	
8. Vsega porabljen sred.	264.646	54.088	25.736	31.194	53.580	45.237	39.416	9.768	5.627
B. Doseženi dohodek	107.467	18.121	8.616	12.153	18.047	19.972	12.539	9.203	8.816
C. Razdelitev dohodka									
9. Obresti za kredite	6.073	1.715	385	806					
10. Provizije za ban. st.	474	108	28	53					
11. Zavarov. premije	1.667	351	366	204					
12. Prisp. in članarine	77	19	4	9					
13. Zak. obveznosti	10.700	2.082	539	1.033					
14. SKUPAJ	18.991	4.274	1.323	2.104	973	954	857	383	
15. Za osebne dohodke	69.793	12.715	2.974	7.441	90	104	75	16	
16. Ostaneček dohodka II	18.683	1.132	4.318	2.608	131	206	198	211	
17. Del. doh. za kritje izgub drug. TOZD			232	126	14	18	11	2	
18. Sredstva rezerv	2.149	435	207	292	1.729	2.253	864	1.264	936
19. Poslov. sred. — del. za posojilo neraz.	2.652	652	379	297	2.938	3.535	2.005	1.876	936
20. Poslov. sred. — del. za skup. rez.	815	44	179	108	12.541	14.031	3.966	8.245	7.880
21. Del. dohod. za potrebe družb. služb	1.523		156	262	2.567	2.405	6.569	- 916	
22. Ostaneček dohodka II	11.543		3.163	1.524	109	94	355	- 916	
23. Posl. sred. — del. za druge namene	4.308		1.452	661	433	480	302		
24. Sred. skup. porabe	7.235		1.712	863	361	385	578		
					107	100	277		
					412	468	225		
					1.146	879	4.831		
					305	184	1.707		
					841	695	3.124		

Vzroki fluktuacije naših delavcev

Da bi ugotovili, kaj so glavni vzroki fluktuacije (prehajanje delavstva iz enega podjetja v drugo) naših delavcev, smo jih ob odhodu vprašali, kaj je najbolj vplivalo na njihovo odločitev, da spremene zaposlitev. Pri tem nas je zanimala tudi dolžina zaposlitve ter morebitni predlogi, kaj bi bilo potrebno izboljšati na njihovem delovnem mestu in v podjetju.

Poudariti moramo, da ljudje radi in pretežno iskreno povedo, zakaj so se odločili zaposliti se drugje, kaj jih je pognalo iz naše sredine.

V letu 1974 je prenehalo delovno razmerje 236 delavcev, odhodni intervju (razgovor) pa smo imeli z 68 delavci, to je z 28,8 % izključno neposrednimi proizvajalci.

V letošnjem letu je potrebno dosledno intervjuvati delavce, ki bodo prenehali delovno razmerje, pri čemer je potrebno vključiti tudi delavce z višjo in visoko izobrazbo. Gotovo je, da se bodo pri teh pojavljali novi vzroki odhoda kot npr. slaba izkoriščenost pridobljenega

znanja, podjetje ni imelo perspektive in podobno.

1) Na vprašanje, kaj je bil glavni vzrok prekinitve delovnega razmerja, so bili odgovori sledeči:

prevelika oddaljenost od delovnega mesta 11,7 %, sprememba poklica 13,2 %, slabi medsebojni odnosi in konflikti 14,7 %, nerešen stanovanjski problem 10,2 %, drugi razlogi 25 %.
Nizki osebni dohodki se po-

javljajo kot primerni razlog fluktuacije pri neposrednih proizvajalcih. Se pravi, da ljudje izbirajo delovne organizacije glede na to, ali imajo zaposleni dobre osebne dohodke. To je povsem razumljivo, ker ravno osebni dohodek določa družinski standard zaposlenega. Nizki osebni dohodek ne omogoča nakupa različnih tehničnih predmetov, kot so avtomobili, pohištvo, TV, gospodinjski stroji in podobno. Ob tem se sprašujem, ali je sploh mogoče kupiti navedene predmete pri osebne dohodku do 2000 dinarjev. Upošteva je izdatke za hrano in še za nekatere druge redne potrebe bi skorajda rekla, da to ni mogoče.

Največji procent 27,8 % delavcev je odšlo iz Novolesa v času, ko so bili zaposleni v naši delovni organizaciji že 3 — 5 let. To je čas, ko smatramo, da se je človek res dobro vpeljal na delovnem mestu, obenem pa tudi zavestno spoznal, da mu delo iz tega ali onega razloga ne odgovarja.

22 % delavcev je odšlo v obdobju do treh mesecev, to je

poskusna doba — čas, ko se delavec odloči za prekinitve ali pa TOZD posreduje kadrovskemu oddelku negativno oceno poskusne dobe.

3) Na vprašanje, kaj menijo, da bi bilo potrebno izboljšati na delovnem mestu in v podjetju, so bili najpogostejši odgovori sledeči:

nizki osebni dohodki 25 %, neustrezni delovni pogoji 20,5 %, slabi medsebojni odnosi in konflikti 14,7 %, previsoka norma 10,3 %, drugi predlogi 31,5 %.

Pod „neustreznimi delovnimi pogoji“ so zaposleni navedli sledeče: preslaba ventilacija, preveč prahu, vremenske nepravilnosti, preprih, dež, para, hitre temperaturne spremembe. Te pripombe so imeli predvsem delavci iz TOZD Žaga Straža, TOZD TSP in TOZD TDP. V letošnjem letu bodo nekateri vzroki slabih delovnih pogojev odpravili, ker so v TOZD TDP zgradili pokrito sušilnico, v TOZD TSP pa nadstrešnico med halo A in B.

TATJANA ŠTRUBELJ

Kako naprej

KAJ IN KAKO OB KONČNIH RAZPRAVAH IN SPREJEMANJU GOSPODARSKEGA NACRTA „NOVOLES“ IN NJENIH TOZD ZA LETO 1975

Prva in druga „osvetlitev“ proizvodnega načrta in prodaje ter njuni kalkulaciji za leto 1975 sta za nami. Za obe je značilno, da sta bili zelo burni, saj se je vsakodnevno menjalo stanje, da smo obdelali veliko in različnih strukturnih proizvodnje in vložili veliko dela, da lahko končno predlagamo sprejemljivo obliko plana proizvodnje in vseh ostalih elementov v razpravo in potrditev.

Zavedamo se, da so vsakdanje zahteve tržišča zelo spremenljive, da bo prišlo in prihajalo še do bistvenih sprememb v strukturi proizvodov, v količini in cenah, kot jih sicer danes predvidevamo za obdobje, ki je pred nami. Pri današnjih tako velikih spremenljivkah gospodarski načrt, predvsem pa načrt proizvodnje za obdobje enega poslovnega leta, ne sme in ne more biti toga zakonitost in naloga, ker bi ga vsakdanje zahteve in spremembe negirale. To je le plansko predvidevanje za poslovnost leto 1975.

Glede na vsa znana in neznan dogajanja se bomo morali v tem času veliko hitreje in bolj prilagajati potrebam in zahtevam tržišča, ki zadnje čase igra glavno vlogo. Proizvodnja bo morala imeti veliko več posluha za vse te spremembe, kot ga je imela do sedaj. Temu se pač ne bomo mogli izogniti. Potrebno bo polletno, trimesečno, posebno pa še mesečno obdelovati bistvene elemente gospodarjenja, da se bomo izvlekli iz težav, ki nam jih kaže današnja kalkulacija. Vsak dan smo s pomočjo računalnika bolj usposobljeni in pripravljeni, da lahko hitro in učinkovito ovrednotimo spremembe in damo odgovor glede glavnega vprašanja, ali se pravilno in bolje odločamo, kot smo planirali. Verjetno bodo trenutki, ko se ne bomo odločali samo glede ekonomike, ampak bodo odločitvi strovalni elementi in činitelji, ki bodo pomembnejši za pravilno perspektivno usmeritev.

Glede dokaj kritično gospodarsko stanje, v kakršnem so nekatere TOZD in Novoles zaradi škarij cen (podražitve cele

vrste materialov, energije) in zaradi večjih zakonskih dajatev in prispevkov, smo in bomo prisiljeni ukrepati na vseh ravneh, da z akcijskimi programi in ukrepi še naprej poskušamo izboljšati Novoles in TOZD iz nezadovoljivega stanja v rentabilno poslovanje. Ta naloga in nuja traja že kar drugo leto, zato je toliko bolj pomembna, ko pred nas tudi državni in politični forumi nalagajo zahtevo po povečanju storilnosti in produktivnosti.

Najmočnejše pa nas bo priganjala k ustvarjanju večjega dohodka zahteva, da bodo osebni dohodki v bodoče odvisni od ustvarjenega dohodka. Le tiste TOZD, ki bodo ustvarjale več dohodka, bodo lahko tudi več namenile za osebne dohodke.

V Novolesu je s samoupravnim sporazumom, ki so ga podpisale vse TOZD, sicer vgrajena solidarnost, ki bo zagotavljala potrebne OD tudi tistim TOZD, ki trenutno ne bodo sposobne ustvarjati toliko dohodka, da bi lahko izplačale normalne osebne dohodke. Zato pa bodo morale več ustvarjati tiste TOZD, ki bodo v tem času usposobljene ali pa bodo imele možnost svoje izdelke sproti plasirati na tržišče, da bodo prispevale potreben delež v solidarnostni sklad.

Če se kritično ozremo na preteklost in hkrati na projekcijo plana za leto 1975, moramo oceniti, da se Novoles težko prebija in da kljub vsem naporom ne zagotavlja plansko predvidevanje niti minimalne akumulacije, temveč komaj toliko, kot jo je imel v letu 1974. Lahko ugotovimo, da visoki skoki cen surovin, materialov in energije, ki so bili lani, tudi letos ne bodo prizanesli Novolesu. Ta nestalnost cen pa je za jugoslovanski trg še vedno značilna in tako smo lahko pričali vsakodnevni skokom cen, praviloma v našo škodo.

Naše prodajne cene kljub naporom komercialne in proizvodnje ali niso smele biti povečane ali pa jih trg ne prizna v višini, kot bi bilo potrebno. Zato moramo naloge, ki se postavljajo pred nas in delovne načrte, še toliko bolj resno izvajati in poiskati vse notranje rezerve v vseh TOZD.

Skrb za čim bolj racionalno izkoriščanje vseh vrst izdelanih

materialov mora postati danes in za naprej naša glavna naloga in dolžnost, saj smo Novoles kot celota tako velik potrošnik (porabnik) teh materialov, da predstavljajo v strukturi stroškov največji delež. Zato je treba temu vprašanju posvetiti v Novolesu največjo pozornost in skrb. Škarje cen, razkorak med nabavnimi in prodajnimi cenami, nas že dalj časa drži v kleščah in tudi v bodoče zaenkrat še ni videti izboljšanja.

Do lanskega leta se je Novoles boril proti vsem mogočim podražitvam in spremembam inštrumentov dokaj uspešno z ukrepi in pravnimi poslovnimi odločitvami. To potrjuje sam razvoj in večanje podjetja ter vsako leto doseženi rezultati. Sedaj pa kaže, da tudi Novolesu zmanjkuje moči in sape.

Vendar se bo moral Novoles ne glede na vse povedano izvleči iz tega stanja, najti izhod ter obdržati sloves, ki ga ima tudi daleč izven naših meja. Potrebno bo iskati nove poti, ki jih morda nismo navajeni, iskati tako strukturo in vrsto proizvodnje, ki je tržno bolj priznana in plačana.

Kako mislimo razporediti sile, da izboljšamo ali pa vsaj obdržimo stanje, ki nam ga kažejo rezultati projekcije gospodarskega načrta za leto 1975? Pogledajmo:

Nekatere proizvodne TOZD sedaj začinjajo revizijo obsega in revizijo strukture proizvodnje ter predlagani plan proizvodnje za leto 1975 zanje več ne drži. Iščejo novo boljše rešitev, ker jih je trg prisilil v to.

Komercialni sektor in TOZD vsakodnevno preizkušajo različne strukture proizvodnje in vsklajujejo prodajne programe po ABC metodi glede na boljše kritije in rentabilnost proizvoda. Ta proces in naloga, ki je sicer trajna, je letos še prav posebno v ospredju.

Tudi na nabavnoprodajnem področju bo morala komercialna kljub napetim cenam in neugodnim tržnim razmeram še kaj napraviti za izboljšanje gospodarjenja z doseganjem ugodnejših prodajnih cen.

Za izpolnitev plana bo morala komercialna vložiti dobršen delež naporov. Da bomo zastavljene cilje tudi v resnici dosegli, bodo morali biti izpolnjeni vsi pogoji, ki so bili nakazani pri

obravnavi planov s posameznimi TOZD. Ti pogoji so:

zagotoviti planirane kvote sredstev za potrošniške kredite, namenjene prodaji pohištva za TOZD TSP in TPP;

omogočiti organizacijo potniške in predstavniške mreže v Jugoslaviji;

urediti vprašanje skladišč gotovih izdelkov v TOZD TDP, TPP in delno TSP;

omogočiti intenzivno obdelavo inozemskih trgov po vseh možnih kanalih.

Če to ne bo uresničeno, se je bati, da plan prodaje ne bo realiziran. Zlasti težko bo govoriti o dvigu cen doma, ker kupna moč pada, kreditov pa skoraj ni. Glede cen na inozemskih trgih pa bo po mnenju komercialne uspeh, če bo uspelo obdržati dosežene cene iz marca letos. Tu je pričakovati finančni učinek, ki bo rezultat pospešitvenih ukrepov v izvozu (eventualna devalvacija, povečane premije, povečane refakcije za prevoze in podobno).

Proizvodnja bo morala storiti vse, da izboljša storilnost in produktivnost ter da se hitreje in bolje prilagaja spremembam na trgu.

Potrebna bo večja delovna disciplina, treba bo temeljito spremeniti odnos do dela. Če ne bomo takoj začeli stvari spreminjati, bodo to storili drugi pred nami in bomo spet ostali pri bolj pičli beri. Prišel je čas, ko se moramo zavedati svojih dolžnosti, jih najprej opraviti in šele nato govoriti o pravicah. TOZD in ves Novoles si mora prizadevati in iskati nova pota ter izhode pri ustvarjanju boljših poslovnih rezultatov.

Resno bo treba razmišljati o konstrukcijskih spremembah proizvodov, uvedbi novih proizvodov, mogoče obnoviti proizvodnjo že opuščenih izdelkov, iskati rezerve in izhode v ustvarjanju prihrankov pri vseh materialih, bolje izkoriščati surovine, iskati zamenjavo materialov s cenejšimi itd.

Morali bomo bolj kontrolirati in skrbeti, da bodo vse vrste stroškov vsaj v mejah planiranih, če se že ne da ustvarjati prihrankov.

Končno si moramo zastaviti jasne in precizne naloge s konkretnimi programi in cilji ter osebni zadolžitvami, da bomo lahko nadzirali tudi izvrševanje.

To naj bi bila načelna izhodišča in smernice, kako in kam, da bo na koncu leta le boljša, kot nam kažejo trenutni pokazatelji.

ALOJZ KOMPAN, DIPL. ING.

Razmišljanja o organizaciji skladišč

V letih 1971-72 je bila sprejeta organizacijska oblika podjetja, tako da je nabava repromateriala bila v sklopu finalnega sektorja s skladiščem repromateriala.

Nabava rezervnih delov in vzdrževanja je imela svoje skladišče, ter je bila podrejena primarnemu sektorju.

Poleg tega je obstajal tudi terminski biro za izračune potrebnih količin repromateriala kot samostojna služba v finalnem sektorju.

Finalni sektor je imel tudi odgovornega tehnologa—raziskovalca za materiale.

V tej organizacijski obliki sta bili obe nabavni službi v bistvu izvršni službi, odgovorni le za nabavo in vskladiščenje.

V letu 1973, z ukinitvijo sektorjev, je bila nabavna služba organizirana za celoten Novoles enotno. Le nabava hlodov in rezervnega lesa je zaradi specifičnosti ostala samostojna.

Nabavna služba je s centralizacijo postala samostojna, odgovorna za planiranje materialov za proizvodnjo, za zaloge, za nabavo in vskladiščenje ter dostavo, pozneje pa je prevzela tudi likvidacijo faktur. Podrejena je bila glavnemu direktorju.

Z organizacijo TOZD ob koncu 1973 je skladišče prevzela TOZD TES, nabavna služba pa je bila v enakem sestavu in odgovornosti podrejena komerciali. Ta, še danes obstoječa organizacijska oblika, pa kaže pomanjkljivosti.

Ovira je predvsem zaradi zahteve računalnika, ki zahteva točne in hitre podatke. Naj navedem nekaj primerov, kako podatki „uhajajo“ iz evidence računalnika.

1) V letih 1973–1974 so pričele obratovati tri nove tovarne. Tako se je število tovarn izven „ograde Novolesa“ povečalo na štiri (TPP, TPI, TAP in DVOR). Centralno skladišče materiala v Straži (skrajšano CSM) se ni prilagodilo tem pogojem.

Se vedno mora material praviloma v Stražo, da se evidentira in tam izdaja. Če pa gre direktno, kot n. pr. PVC folija za predale v Sotesko, jo razknjižuje skladiščnik v Straži, ki je sploh ne vidi. Seveda se to dogaja več dni pozneje po podatkih, ki jih prejme od TPI. Je skladiščnik v tem primeru še odgovoren za zaloge?

2) TOZD TAP prevzame v CSM vso došlo količino cca. 50 kg kemikalije, ki sicer predstavlja majhno vrednost cca. 2.000.— din, zadostuje pa za proizvodnjo 4 mesecev. Računalnik celotno izdano količino razknjiži in naš terminski biro v nabavi dobi podatke, da je zaloga „padla“ na nič.

Sledi novo naročilo, ki je popolnoma nepotrebno.

3) TOZD TPP in TSP imata svoje priročno skladišče. TOZD dvigne v CSM material ob koncu meseca za naslednji ali celo

za dva meseca. Seveda je s tem dvigom material odpisan iz evidence računalnika ter lahko leži ves mesec v priročnem skladišču neevidentiran, ker je z njim že obremenjena proizvodnja in je vrednost nedovršene proizvodnje večja.

Nabava oziroma računalnik ga nima več v evidenci zalog.

Nemogoče pa je, da bi zaradi točnosti vsak dan sproti dobavljali iz CSM vse materiale tako nadrobno, da bi bila evidenca točna.

4) Eno od skladišč CSM ima v svoji evidenci (leseni baraki) več tisoč materialov, ki so ročno vloženi v različnih embalah na policah, na tleh itd. Točna evidenca ni več mogoča, če spomin skladiščnika malo popusti.

Kaj se zgodi, če se skladiščnik ne spomni, ko pride pošiljka, kje ima enak material, ali ne ve za njegov pravilni naziv, ali ident? Ali ga zaradi bolezninadomesti drug skladiščnik? Došli material sprejmejo kot nov material ter z novim identom (šifro) in nazivom.

Posledice so, da tovarna nima materiala, v nabavi urgirajo dobavo, material pa leži v skladišču pod novim identom.

Primerov je še veliko, zlasti ko zaradi zamrznjenih cen pride enak lak z novim nazivom in ceno itd.

5) Drug problem je kontrola kvalitete ob sprejemu v skladišče. Skladiščnik kontrolira le količino in ni strokovnjak, da bi ugotovil kakovost, razen vidnih transportnih poškodb.

Običajno se ugotovi nekvalitetnost blaga, ko ga tovarna prevzame nekaj dni pred uporabo. Če je to blago uvozno, je problem še večji.

Vedeti moramo, da pride dnevno v naša skladišča preko 40 dobav (brez surovin) raznega blaga ali za preko 23 milj. din vrednosti vsak dan. Stalno bo v letu 1975 v skladiščih za 20.000.000.— din (2 stari milijardi) vrednosti raznega blaga.

Moje mnenje je, da smo pri tej organizaciji skladišč, v teh prostorih in pod takimi pogoji, pri tej strokovnosti osebja

lahko zadovoljni, da ni več napak in nerodnosti.

Menim, da je prišlo že do take kritičnosti, da tudi z dobro voljo zaposlenih ni moči omejiti napak, ter so podatki, ki jih evidentira računalnik, vedno bolj nezanesljivi. To je ravno nasprotno temu, kar zahtevamo od računalnika.

6) Zanimivo bi bilo, da bi naša služba obdelave podatkov objavila v našem časopisu izredne rezultate, ki so jih že dosegli in ki jih nameravajo izpeljati to leto s programiranjem materialov in proizvodnje.

Takrat bi nam bila še bolj predočena nujnost točnosti in hitrosti. Pri razmišljanju, kako najti pot in novo obliko organizacije, bi morali upoštevati tudi:

1/ Vrednostno bi morali materiale obremenjevati po posameznih TOZD, ne glede na organizacijo skladišč.

2/ Bolje bi morali razmejiti, kaj so surovine in kaj repromaterial. Furnir, ki ga lepimo na iverico—surovino, je tudi surovina. Folija pa, ki jo tudi lepimo, je repromaterial. Itd.

3/ Ureditev centralnega skladišča bi bila zelo draga (mehanizacija, asfaltiranje, palete, boksi itd.). Tako pa ne more ostati.

4/ Že sedaj imamo več tovarn, ki trošijo pretežno repromaterial izven Straže, centralno vskladiščenje to le podražuje.

5/ Vhodne kontrole kvalitete ne moremo pustiti nerešene.

6/ Priročna skladišča ne bi smela obstajati, ker leži v njih material, ki ni evidentiran.

Razmišljanje pripelje k temu, da bi morali skladišča formirati pri tovarnah—potrošnikih. S tem bi dosegli:

1/ Materiali bi bili bližji delovnemu mestu.

2/ Skladiščnik bi imel na skrbi ožji izbor materialov.

3/ Vhodna kontrola je tako rekoč rešena, saj bi tehnolog lahko dnevno pregledal vsako došlo pošiljko.

4/ Priročnih skladišč ne bi bilo več ter bi postala legalna.

5/ Ureditev skladišč bi zahtevala manj stroškov, ker bi bila v „klasični“ obliki.

6/ Menim, da bi se zmanjšalo število oseb, ki sedaj manipulirajo z materiali.

7/ CSM bi bilo kot pretočno skladišče za določene materiale ter za ves balast neidočega materiala. Bilo bi tudi za materiale za vzdrževanje, kar je zopet odvisno od organizacije te službe v Novolesu (pri TOZD ali centralno).

8/ Z računalniškim vodenjem proizvodnje, ki se uvaja v tem letu, bo problematika (material, delovna operacija oz. postopki) v tesnejši povezavi s tehnologom tovarne.

Seveda je prehod k taki organizaciji skladišč dolgotrajnejši. Za razvoj Novolesa, menim, je edino ta smer pravilna.

MILOŠ JEVŠČEK

OBISK POLITIČNEGA AKTIVA OBČINE

Naš kombinat so v minulem mesecu obiskali predsednik občinske skupščine Novo mesto, Jakob Berič, predsednik IS ObS Avgust Avbar, predsednik zbora krajevnih skupnosti Aleš Kulovec, načelnik za urbanizem Ivan

Hrovatič, Uroš Dular, predsednik občinske konference SZDL Novo mesto, Miha Bugar, sekretar občinskega sindikalnega sveta in Stane Šobar, predsednik krajevne skupnosti Straža.

Gostje so se pogovarjali o gospodarski situaciji v našem kombinatu in o gospodarski problematiki novomeške občine.

Delati bolj odgovorno

KOMISIJA
NA OGLEDU

V zadnji številki našega časopisa smo objavili pogovor z direktorjem prodajnega sektorja dipl. ing. Vilijem Pavličem o gospodarskem stanju v svetu, zlasti o situaciji na trgu Združenih držav. Na tem trgu se borimo z močno konkurenco ameriških in pacifičnih proizvodov. Očitno je, da če se hočemo tudi nadalje obdržati na tem trgu, bomo morali doma nekaj storiti, da bi naši proizvodi bili cenejši. Gre torej za notranje rezerve, ki jih bo treba poiskati najprej doma. Zato smo petim delavcem tovarne drobnega pohištva zastavili vprašanja, kaj je treba storiti v tovarni, da bi se cena proizvodov znižala? Pogovora so se udeležili Bojan Bencik, vodja splošnega oddelka, Marija Ivanetič, pripravljalka brusnih trakov, Janez Vovk, tehnolog strojne obdelave, Dane Kum strugar in Anton Ban, izmenovodja.

Marija Ivanetič: „Mislim, da bi se dalo mnogo narediti pri disciplini. Tako, recimo, vidim, da veliko delavcev neha delati že prej, ko bi smeli. Malo po pol drugi bi lahko na prste našta delavce, ki še delajo. Če vsak delavec ne dela dnevno 15 minut, je to v skupnem seštevku ogromno ur. Ti delavci bi morali tudi pospraviti za sabo, zlasti bi morali pospraviti okrog stroja. Pa vendar se to ne dela. Potem govorimo, da nimamo dobrih pogojev dela. Ja, kako jih bomo imeli, če si jih sami poslabšujemo?!

Poglejte, brusni trakovi se dajo gotovo bolj racionalno koristiti. Opažam, da je pri nekaterih delavcih poraba teh trakov velika, občutek imam, da jih ne koristijo niti 60%. Seveda to ogromno stane. No, na srečo imamo tudi takšne delavce, ki uporabljajo že odvržene trakove. Mislim, da se tako ne more delati več.“

Janez Vovk: „V članku je bil govor tudi o normah, da so morda preohlapne, da so morda tudi prenapete. Sem namreč od tistih, ki so norme nastavljali, zato lahko rečem, kaj je s tem. Norme na splošno niso previsoke, pa vendar imamo zelo malo preseganj norm. Mislim, da delo na to vplivajo majhne serije in morda majhne postavke. Zgodi se nam tudi, da moramo delavca, ki ima višjo postavko, premestiti na delo z manjšo postavko. Takšen je namreč sistem proizvodnje, da moramo mojstre premeščati z enega na drugo mesto, ker to zahteva proizvodnja. In čeprav je razlika v postavki samo en dinar med enim in drugim mestom, se mora na mestu z nižjo postavko narediti več kot na starem mestu. To ima lahko dvojni vpliv, da delavec dela več, da bi enako zaslužil, ali pa dela manj, ker je razlika v zaslužku majhna in ga ne spodbuja k večji produktivnosti.

Kot normirec sem se tudi srečal s problemom, da so se enostavno delavci dogovorili, koliko bodo delali, normirec pa v

tem primeru ni mogel narediti ničesar.

Dane Kum: „Mislim, da napeke ni treba iskati samo v delavcih. Zlasti ne tega, da ne delamo, recimo, pred drugo uro. Bom povedal primer iz našega strugarskega oddelka. Vemo že 3 mesece naprej, da bomo delali določeni artikel. Nastavim stroj in bi lahko začel delati, pa ugotovim da ni šablone. Ko vprašam, kje je, dobim odgovor, da jo šele delajo. In rezultat tega je, da nimam dela kar 8 ur. Podobno je z noži. Pripravljam stroj. Priprava terja namreč več ur in ko bi moral začeti delati, ugotovim, da so tu tiste ure, ki jih po nepotrebnem izgubljam.“

Bojan Bencik: „Vprašanje surovin je tudi omenjeno. Poglejte samo ta primer. Dolgo smo dobivali neprimerno kvaliteten les v naš TOZD in to knjižili v naše breme. To pa ne more iti v neskončnost. Nedavno smo vrnili 42 kubikov decimiranega lesa, ker ni ustrezal našim potrebam.“

Anton Ban: „Dobili smo decimiran les krajši za 3 mm. To je videti malenkost, vendar za naše izdelke ta velikost ni bila več uporabna.“

Bojan Bencik: „Ovirajo nas majhne serije. Bom navedel samo plan za april, tipov ne bom omenjal. Gugalnikov enega tipa 13.282, gugalnikov 2000 gugalnik 948 kosov pa en gugalnik 2.400 in stole za TPP 2.500 kom. Kot vidite, so to zelo majhne serije.“

Anton Ban: „Če delamo v različnih barvah, je delo ločeno. Pomeni, da še tako majhno serijo moramo drobiti.“

Včasih smo delali serije 28.000 gugalnikov. Seveda je kakšna serija omogočala tudi boljše produktivnost. Ker moramo nastavljati stroje ne glede na to, ali delamo 200 Granad ali serijo 2000 ali 20.000. Nastavljanje stroja pa traja 3 do 4 ure . . .

Vendar, odkrito povedano, tudi izkoriščanje bi moralo biti boljše. Spomnim se časov, ko

smo iz majhnih odpadkov delali ščipalke. Danes te dele mečemo stran, meni pa se zdi, da stran mečemo denar.“

Janez Vovk: „Včasih me srce zaboli, ko gledam, kaj se vse pri nas odvaja v drobilec. Gre do veliki kosi, ki bi jih lahko porabili za tiste manjše stvari, potem pa res ni čudno, da imamo tako veliko porabo surovin.“

Dane Kum: „Delavci razmišljajo približno takole: zakaj bi se jezil jaz, ki imam plačo 2.000 din, če se ne jezi tisti, ki zasluži 3.000 in je za te stvari odgovoren. Mislim, da je stvar še v nečem. Zdi se mi, da je premajhna razlika v osebnem dohodku med dobrim in pridnim delavcem in tistim, ki ne dela, ki „ZABUŠAVA“. Reakcija na to je, da tudi dober delavec noče več dobro delati. Zato se dogaja prav tisto, česar ne želimo. Dobrih delavcev nimamo čedalje več, ampak vedno manj.“

Janez Vovk: „Zanašamo se eni na druge. Mislim, da bi morale vse službe od dna do vrha in od vrha do dna delati bolj odgovorno. Predraga je tudi surovina. Kako je mogoče, da kmet proda hlodovino GG, recimo za 550 din, in to hlodovino ali hlodovino iste kvalitete proda GG Novolesu po dvakrat višji ceni.“

Anton Ban: „Iz razgovora je razvidno, da imamo veliko notranjih rezerv. Moramo odpraviti predvsem površnost. Ta je povsod. V najkrajšem času jo moramo odpraviti. Tako, kakor delamo danes, ne bomo mogli dolgo. Vendar je treba reči, da je zahtevkov po kvaliteti več kot pred leti. To je tudi razumljivo. Mi pa smo ostali na isti ravni. Fluktacija delavcev je pereča. Tudi na prste naštejemo mojstre, ki dlje časa delajo za istim strojem. Če vse seštejem (novi delavci, sprememba delovnega mesta, zahteva višje kvalitete, razdrobljenost serij), najdem marsikatero opravičilo, pa vendar pravega opravičila ni. Moramo delati bolj disciplinirano, to se pravi dalj časa, boljše, bolje izkoriščati surovino in rezultati bodo tu.“

Za konec naj dodamo še besede direktorja ing. Andreja Bajta, na seji poslovnega odbora: „Naša prva naloga v tovarni drobnega pohištva je povečanje discipline. Moramo delati bolj, kot smo doslej. To ne sme biti trenutna akcija. Vprašanje discipline moramo zastaviti v celem Novolesu kot vprašanje št. 1.“

IVAN KRASKO

Komisija za ogled gradenj, ki jo je imenoval odbor za medsebojna razmerja na svoji seji 13. 2. 1975, si je v dneh 25. 2., 28. 2. in 1. 3. 1975 ogledala 110 gradenj oz. adaptacij prosilcev za kredit. Izbrala si je tri smeri. Prvi dan smo imeli pot: Dol. Straža, Prečna, Novo mesto. Tu smo si ogledali 36 gradenj oz. adaptacij. Naslednji dan je bila smer: Polje-Soteska-Žužemberk. Ogledali smo si 28 gradenj. Zadnji dan smo si na poti Rumanja vas-Gradišče-Dol. Toplice-Podturen ogledali 46 gradenj. Nismo si ogledali 15 gradenj zaradi različnih razlogov (nismo našli gradnje, prosilci iz tovarne Akril, ki nimajo pogojev itd.).

Pri delu je komisija večkrat naletela na težave, saj v prošnjah prosilcev ni bilo natančno navedeno, kje so njihove gradnje. Sicer pa so nam prebivalci rade volje pomagali pri iskanju hiš.

Delo je bilo precej naporno, vendar smo se morali včasih tudi nasmejati. Ko smo šli proti Verdunu, smo srečali tri starejše ženske in jih povprašali za pot. Seveda so nam prijazno razložile, ko pa smo se malo oddaljili, so začele razpravo: „Spet so prišli z občine, da nam vzamejo zemljo.“

Z ogledom delo komisije še ni končano. Potrebno je še enkrat pregledati vse prošnje, jih primerjati z ugotovitvami komisije ter jih pripraviti za sejo odbora za medsebojna razmerja.

Letošnja delitev bo mnogo težja kot prejšnja leta. Prosilcev je več, denarja za razdelitev pa manj. V letu 1974 je bilo skupno s sredstvi banke razdeljeno 3.180.000 din, letos pa je predvideno za individualno gradnjo okoli 1.800.000 din. Del denarja, 1.500.000 din, je namreč namenjenega za gradnjo stanovaljskega bloka v Straži. Če ne bi bila predvidena ta investicija, bi imeli na razpolago cca 3.300.000 din.

Sredstva, ki so na razpolago letos, niso vezana na banki, s tem so seveda prosilci v letošnjem letu zopet na slabšem.

Komisija je mnenja, da bi močnejše kreditirali tiste prosilce, ki so tik pred vselitvijo, ali pa so celo že vseljeni v kletne prostore. Takih je precej.

Kljub vsemu upam, da bomo sredstva pravično razdelili in jih bodo dobili res le tisti, ki so najbolj potrebni.

MARJAN GRABNAR

Smučanje

Kljub letošnji s snegom skrajno skopi zimi je uspelo nekaj najbolj prizadevnim smučarskim delavcem SD Rog iz Novega mesta organizirati sindikalno prvenstvo občine v veleslalomu, ki je bilo to pot na Gorjancih. Povedati je treba, da je bilo snega zelo malo, pa še ta je sproti kopnel, da so tisti, ki so imeli višje štartne številke, vozili kar po blatu.

Zastopstvo Novolesa je bilo dokaj številno, pa tudi plasmani so bili kar zadovoljivi, čeprav slabši kot pred letom dni, ko smo zasedli tudi kakšno prvo mesto. Največ uspeha so imeli tekmovalci in tekmovalke iz Krke, ki se jim pozna, da delajo zelo organizirano. Sicer pa so bili rezultati naslednji: tekmovalci do 30 let: 1. Turk Peter (Krka), 2. Novinec Janez (Novoles), 5. Ravbar Tine (Novoles) itd.

Tekmovalci nad 30 let: 1. Turk Jože (IMV), 2. Medle Slavko (Novoles), 3. Rebernik Drago (Novoles). Pri tekmovalcih nad 40 let in pri tekmoval-

kah Novoles ni bil zastopan, tako da ekipno nismo bili uvrščeni.

Ob tem, ko ugotavljamo, da smo imeli dokaj številno zastopstvo, pa vendar nismo mogli sestaviti ekipe, bi kazalo spregovoriti nekaj besed.

Res je, da letos ni bilo snega, tako da nismo mogli imeti niti tradicionalnega Fricovega pokala (le-to bo v marcu na Gorjanskem), kjer smo navadno sestavljali ekipe, vendar vseeno ne moremo mimo naše neorganiziranosti na smučarskem področju. Znano je namreč, da je v Novolesu 5–6 tekmovalcev, ki ob nekaterih posameznikih iz drugih podjetij sestavljajo kvalitetni vrh novomeškega smučanja, pa vendar ne odnašamo ekipnih zmag. Napaka je v tem, ker ne posvečamo pozornosti niti starejšim smučarjem niti smučarkam. Krka organizira vsako zimo tečaje, na katerih usposablja tekmovalce, to pa je tudi lep primer organizirane rekreacije in koriščenja dopusta v zimskem času.

Prepričan sem, da bi bil Novoles ob tekmovalcih, kakršne ima in ob vsaj polovico takšni organizaciji, kot je pri Krki, brez konkurence.

Predlagam, da v okviru sindikalnega športnega društva Novoles za vnaprej posvetimo več pozornosti smučarjem in uspehi ne bodo izostali.

Naši tekmovalci so se v soboto, 15. 3. 75, udeležili letošnje zimske lesariade, ki je bila tokrat na Kaninu. Tu so dosegli naslednje rezultate: člani do 35 let: 1. Klinar, 17. Novinec, 35. Henčič, 89. Rebernik. Člani nad 35 let: 1. Lakota, 19. Japelj, 101. Dular. Ekipno: 1. GG Bled, 10. Novoles. Skupno je nastopilo 239 tekmovalcev.

Ob teh rezultatih je treba poudariti, da predstavlja zimska lesariada najkvalitetnejše sindikalno prvenstvo med vsemi industrijskimi panogami, saj pri nas nastopajo bivši reprezentanti, kot so Lakota, Klinar, Šmit, Mulej, Štefe in mnogi drugi, ki so se zapisali našemu poklicu. Verjetno zategadelj predlanski ekipni rezultat (6. mesto), ki ga je dosegla naša ekipa Novinec, Sonc in Medle, še dolgo ne bo presežen.

SLAVKO MEDLE

Kadrovik poroča

V februarju se je na novo zaposlilo 34 delavcev.

TOZD – ŽAGA STRAŽA

1. PENAVA Drago, 2. CESAR Janez, 3. JALIC Marko.

TOZD – TSP

1. PAVLIČ Marjana, 2. BANIC Anton, 3. NOVINEC Janez iz JLA, 4. STOPAR Gašper, 5. OBLAK Jože iz JLA, 6. MURN Boris, 7. ĐUKIČ Mato iz JLA, 8. MRVIČ Zvonka, 9. VONIČ Vlado, 10. RESNIK Janez.

TOZD – TSP obrat DVOR

1. SAJE Jože iz JLA, 2. MRVAR Marija, 3. MOLEK Stanislav.

TOZD – TDP

1. REBOLJ Andrej iz JLA, 2. GRADIŠAR Jože iz JLA.

DSSS

1. SERINI Jasna – na delovno mesto strojepiske, 2. GRABNAR Marjan – na delovno mesto vodje splošnega oddelka DSSS, 3. MITROVIČ Jovan – na delovno mesto potnika.

TOZD – TES

1. VOVK Boris, na delovno mesto vodje splošnega oddelka TES.

TOZD – TPP

1. BOŽIČ Simeona, 2. ROGELJ Alojz, 3. KOS Martin, 4. HUDOROVAC Vlado, 5. BOHTE Janez, 6. MOŽE Alojz, 7. BOLEST Jožica, 9. ZIBERT Tatjana, 10. RUS Peter, 11. MILOŠEVIČ Ljubiša, 12. BAJZEK Josip iz JLA.

V februarju je prenehalo delovno razmerje 31 delavcev

SPORAZUMNO:

GRABNAR Radojka, BESEDNJAK Požo, BOŽIČ Anton, VONIČ Vlado.

V ČASU POSKUSNEGA DELA:

ŠINKOVEC Milenka, ZUPANČIČ Silvester, JOVANOVIČ Zivojin, PAVLIN Jože, BANIC Anton.

KONEC POSKUSNEGA DELA:

TRLEP Branko, VELJKOVIČ Miroslav, GORIŠEK Miha.

TRLEP Branko, VELJKOVIČ Miroslav, GORIŠEK Miha.

SAMOVOLJNO:

MORINA Azem, JAKŠE Alojz, PAVLOVIČ Milorad, BOHTE Alojz.

DISCIPLINSKA ODPOVED:

MURN Tomaž iz TOZD – TDP, RADIN Marjan iz TOZD – TDP, MARANČE Anton iz TOZD – TPP.

V JLA:

LEGAN Matija, ŠOBAR Stane, BERTOLE Miro, LOJK Franc, ZALEC Alojz, GRUBAR Franc, GOLOB Franc, CAMPA Branko, KRISTAN Franc, LAVRIČ Franc, KOCJANČIČ Jože, TURK Albin.

Naslovna stran: Tovarna akrilnega stekla v Trebnjem.

EKSKLUZIVNA RAZSTAVA POHIŠTVA „NOVOLES“ V LJUBLJANI

V Ljubljani, v prostorih Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva (v nadaljnjem CZNG) – v Potrošniško informativnem centru, je bila od 19. 3. do 1. 4. 1975 ekskluzivna razstava Novolesovega pohištva. Osnovne dejavnosti Potrošniško inf. centra so: stalne razstave, občasne razstave, ekskluzivne razstave, anketiranje potrošnikov, testiranje, predavanja in tečaji, demonstracije, degustacije.

Ekskluzivne razstave imajo namen čim bolj vidno prikazati proizvodnjo enega samega proizvajalca. Za pohištvo to pomeni razstavo določene vrste pohištva. Ker je za te razstave zelo veliko zanimanje med potrošniki, smo se odločili prikazati sistem Špela in (Pi) elemente za opremo predsob. To je nov program in tržišče še ni bilo dovolj seznanjeno z njim. Pripravili smo spremljajočo anketo in spremljajočo propagandno akcijo.

Razstava, ki ima po lokaciji izreden položaj, je bila zelo dobro obiskana. Obiskovalci imajo zaupanje v razstave CZNG, saj prikazujejo vedno selekcionirano potrošniško blago.

MARTA RAČEČIČ

Uspelo ekipno šahovsko prvenstvo

Podobno, kot je bilo organizirano tekmovalstvo v kegljanju, je športno društvo Novoles 17. 2. 1975 razpisalo ekipno tekmovalstvo v šahu po TOZD v moški in ženski konkurenci. Medtem ko so v ženski konkurenci tekmoval samo ekipe DSSS, TVP in TSP, se je med šestimi moškimi ekipami razvil hud boj za osvojitve prvih mest. To najbolj kaže vrstni red po odigranem zadnjem kolu, saj je zmagovalca po sporazumni odločitvi ekip DSSS in TSP odločila dodatna partija med igralcema na prvih ploščah, ki jo je dobil Zmago Novak. S tem je ekipa DSSS osvojila prvo mesto in velik prehodni pokal.

Podobno je bilo tudi pri ženskih ekipah, kjer je prvo mesto in prehodni pokal tudi osvojila ekipa DSSS glede na večje število dobljenih partij na prvi deski.

Najuspešnejši posameznik pri moških je bil Slavko Kregar, član ekipe DSSS, ki je dobil vse dvoboje, pri ženskah pa Alenka Budna in Zdenka Rajh, ki prav tako nista oddali nasprotnicam točke.

Tekmovalstvo je zelo dobro uspelo – organizacijsko, številčno in namensko, saj je bil smoter odkriti nove talente, s katerimi bi lahko sindikalna ekipa Novolesa okrepila svoje vrste za prihodnja tekmovalstva.

Ob koncu tekmovalstva je bila izražena želja vseh, da se podobna tekmovalstva organizirajo večkrat letno, to pa odraža veliko pomanjkanje organiziranih tekmovalstev, ki so hkrati oblika rekreacije in kateri bi v naši delovni organizaciji morali posvečati več pozornosti. Bilo bi dobro, da se šahisti organizirajo po TOZD in si po možnosti nabavijo nekaj šahovskih kompletov. S tem pa bi bilo olajšano tudi organiziranje številnejših šahovskih tekmovalstev med TOZD.

Vrstni red:

Moški: 1. DSSS 12 točk, 2. TOZD TSP 12 točk, 3. TOZD TES 11,5 točk, 4. TOZD TVP 11,5 točk, 5. TOZD ŽAGA Straža 10 točk, 6. TOZD TVP 3 točke.

Ženske: 1. DSSS 4 točke, 2. TOZD TVP 4 točke, 3. TOZD TSP 1 točka. RUDI IVANČIČ

DELO SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

LOTITE SE JE, NI TEŽKA!

Odbor samoupravne delavske kontrole OZD „NOVOLES“ je imel 25. 2. 1975 5. redno sejo, na kateri je med drugim pregledal dosedanje delo in sprejel načrt za naprej.

O svojem delu v letu 1974 je sprejel sledeči sklep: „Člani odbora se strinjajo, da o delu v letu 1974 ni potrebno dati posebnih poročil kateremu koli organu, razen v primeru izrecne zahteve. O delu so bili vsi zaposleni že zadosti obveščeni preko tovarniškega glasila. Ker vsi sprejeti sklepi v preteklem letu niso bili zadovoljivo rešeni, se sprejme tak način dela, da zapisnike odbora dobivajo samo člani, vsi ostali prizadeti pa dobijo odločbe, po katerih morajo določene naloge izvršiti do roka, sicer se proti njim ustrezno ukrepa.“

Glede plana za leto 1975 pa je bil sprejet sledeči sklep:

„1. Ob polletju in zaključku poslovnega leta se pregledajo izplačila dnevnic, kilometrin, stroški reprezentance, pogodbe s privatniki ter pogodbe, ki se nanašajo na izvajanje investicijskih del.“

2. Urejanje in reševanje tekoče problematike.“

Odbor je obravnaval na tej seji še nekaj konkretnih zadev, zahteval pa je tudi posojilo o gradnji menze ter o stanju v čuvajski in vratarski službi.

OSNOVNA ORGANIZACIJA ZK TUDI V TPP

Osnovno organizacijo Zveze komunistov je dobil še en TOZD in sicer tovarna ploskovnega pohištva v Novem mestu. Na prvem sestanku so za sekretarja IO izvolili tovariša Stanka Tramteta, za namestnika pa Radojko Milanović.

Osnovna organizacija si je že naredila načrt za letošnje leto. V prvi akciji so predlagali 7 članov obrata, ki naj bi obiskovali politično šolo v Novem mestu. Predlagani člani so mlajši delavci, ki jih je OO predlagala za nove člane ZK. Komunisti so tudi sklenili, da bodo poslej tesneje sodelovali z OO sindikata in mladino v skupnem reševanju problemov tega več kot 200-članskega kolektiva.

RADOJKA MILANOVIĆ

Ureja uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik: Ivan KRASKO. Izdaja Lesni kombinat „NOVOLES“ v Straži pri Novem mestu. Naklada 2000 izvodov. Stavak, filmi in montaža ČZP DOLENJSKI LIST. Tisk: KNJIGOTISK Novo mesto.

SKANDI- NAVSKA KRIŽANKA	ODLA- GALNI PROSTOR	OBLEŽJE	ZGRAJENA IZ LESA	ŠTEVNIK	NANDE OZINEK	JOSIP VIDMAR	TEČEN	MENIŠKA HALJA	GERMAN OREL
PAKRAJ- NA V SLOVENJI									
DRAGOČEN TRD ČRN LES									
KRMILNA RASTL.					ZMAGO- VALNO DARILLO ZA 1. MESTO	IZUHRELO EVROPEJSKO KISIK			
BIKOBOR- SKI VZKLIK				PESNIK OBRATNO OD NOČI					
						NATRIJ STARODAV LJUDSTVO V AZIJI			VAŠE PODJETJE
PREBIVAL KA IGA							DIREKTOR DOLENJ. BANKE	DUŠIK	
KRAŠA OBLIKA KAZ. ZAIM TEBE			VZ HOD (angl.)					16. ČRKA ABEC. ZNAN AN. KOHIL	
ADA NEGRİ			MAŠ POL. GUSTAV KONEC POLOTOKA						
ČOPASTA PAPIGA					SAM (italij.) GL. MESTO VENEZUE				
OTOK V JADRANU				KOŠ KO IME LUKNJE					
JEFFERSON THOMAS			KRAJ NA DOLENJ. SENT... IME IGRA- LKE ISE					AVT. OZN. ŠPANIJE	
AVSTRİJA		MARIJA (franc.) GOSTINSKI PROSTORI						ŽVEPLO PREBIVAL- KA ITALE	
	GL. MESTO PERUJA MESTO OB SOČI					VAZ OV IVAN			VELIKO PRISTAN. VALŽIRU
HRABER VOJAK						ŠTEVNIK SREDIŠČE UKRAJINE			
ARABSKA UTEŽNA HERA				UDELEŽ. SINJSKE ALKE					
SLIKAR ČOČH				DRAGA TRANINA 1 in 15. ČRKA ABC.					
IME PEVKE VILEK						KISIK	KRAPINA AVT. OZN. ITALIJE		
HOČAN STRUP					ULICA (italij.)				